

ZEGENINGEN EN VERVLOEKINGEN

7 januari 1972

Goedenavond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Wij hebben vanavond een vastgesteld onderwerp en na de pauze komen dan uw vragen daarover aan de beurt.

Wij spreken dus over:

ZEGENINGEN EN VERVLOEKINGEN

Zegenen is al heel oud en is feitelijk gebaseerd op de overdracht van manna. Het gaat dus in de eerste plaats om het overdragen van krachten in de oudheid.

Wanneer wij in de bijbel lezen, merken wij hoe er door Jacob wordt geïntrigeerd om de zegen van zijn stervende vader te ontvangen in de plaats van Ezau. Ik kan mij voorstellen, dat een lezer zich afvraagt, of het feit dat Ezau de oudste is niet telt, of die zegen nu werkelijk alle verschil uitmaakt. Dit is inderdaad het geval. Zegening was oorspronkelijk - en zelfs in tijden ver voor de aartsvaders - een overdracht van persoonlijkheid of delen daarvan. De zegen, die wordt gegeven bij het sterven, is wel een der oudste vormen van zegening die er bestaat. Men moet zich dit volgens de opvattingen van de ouden ongeveer als volgt voorstellen: Een mens doet in zijn leven ervaring op, verwerft wijsheid. Hij bezit dus een zekere mate van levenskracht plus besef. Wanneer hij sterft, is het mogelijk het deel van het Ik, dat wijsheid, besef, kracht is, aan een ander over te dragen. Men dient zich hierbij te herinneren, dat in die dagen niet aan een algemeen en onmiddellijk overgaan werd geloofd, zeker niet voor eenieder. Het is dus duidelijk: Wanneer de aartsvader kort voor zijn dood iemand zegent, draagt hij deze in feite een deel van zijn wezen over, waardoor die ander a.h.w. in zijn plaats treedt en gelijktijdig een voortzetting van zijn persoonlijkheid vormt. Vaak ging men hierbij zelfs zover, dat de gezegende de naam van hem, die zegende, overnam, en beschouwd werd als dezelfde persoon in een ietwat andere vorm. Een dergelijke gehele of gedeeltelijke wezenoverdracht is lange tijd het werkelijke kenmerk en de betekenis van alle zegening geweest. Wanneer je iemand zegende, gaf je hem hierdoor een deel van je eigen wezen en eigen krachten.

Wanneer je iemand vervloekte, deed je dit trouwens, zij het in een wat andere vorm en met andere bedoelingen, ook. Ook de vervloeking, want deze kwam neer op een afwijzing van bepaalde mogelijkheden, die je vanuit je eigen wezen, waarin zij gevormd was, overdroeg op degenen, die je vervloekte. Men nam aan, dat eenieder in meerdere of mindere mate het vermogen bezat af te wijzen, zodat alles, wat door de vervloekingsformule werd afgewezen, zou worden afgestoten als mogelijkheid en ervaring door degenen, die de vloek trof.

De gangbare formulering van een vervloeking is natuurlijk nogal veranderd. Maar een zeer oude formule hiertoe luidt: "Vervloekt zult gij wezen. De aarde zal u geen vruchten dragen, de dieren zullen u ontvluchten, de mensen zullen u verwerpen, de goden zullen u verdelgen". Ik koos een betrekkelijk korte formulering, want er waren ook rituele vervloekingen, die meer dan drie bladzijden lang zijn en te veel details omvatten om hier op te sommen. Later treffen wij vaak als vervloekingsformule de term aan: "Dat God u moge bestraffen". Deze stamt echter reeds uit het christelijke tijdperk. In die dagen meende men, dat God alle dingen kon doen en voelde dus geen noodzaak meer om de zaak zelf te voltrekken.

Bij zowel zegen als vloek zal de situatie veranderen, naarmate het geloof en het denken van de mensen verandert. Zolang je alleen gelooft aan een zekere kracht, wat enigszins overeenkomt met de "ziel", of "het licht, dat in u leeft", meent men alleen zelf de waarden daarvan op anderen te kunnen overdragen en, of, door dezelfde kracht deze waarde aan anderen te kunnen onttrekken: zegening en vervloeking.

Naarmate de mens echter meer bewust tussen de fenomenen van de natuur gaat leven, ontdekt hij steeds meer goden, daar hij elke onbekende kracht, elk onbekend verschijnsel, tot een godheid pleegt te maken. In enigszins afwijkende vorm kun je dit nu nog zien: Wanneer de een of andere krasstem de gehele dag over de radio is te horen, maken de mensen van de eigenaar van die stem hun afgod. Tot zij ontdekken, dat hij misschien nog steeds een bedwatteraar is of zo, en dan is de verering weer afgelopen. Het vergoddelijken van het nog niet geheel of voldoende gekende lijkt mij dan ook zelfs nu nog een algemeen menselijke eigenschap. Door omschrijvingen van fenomenen en het verpersoonlijken daarvan verandert ook de zienswijze: Waar men eens iemand toewenste dat de bliksem hem zou mogen treffen werd de formulering bijvoorbeeld: "Dat Jupiters pijl u moge treffen". Waarmede zowel de werking als de verantwoordelijkheid aan een ander wordt overgedragen. Dit overdragen wat men oorspronkelijk als eigen mogelijkheid zag, komt meer en meer op de voorgrond, zoals u zult begrijpen, tot de mens uit eigen krachten slechts zeer beperkte zaken meent te kunnen bewerkstelligen.

De situatie had vreemde nevenverschijnselen. Er zijn volgens de mensen wel vele goden, maar die zijn niet allen elkanders vrienden. Sommige goden zijn elkanders vijanden en concurrenten, andere goden en godinnen treden in twee gestalten op. Vele mensen weten bv. ook nu nog niet, dat bv. Isis niet alleen een vreedzame godin van vruchtbaarheid is, maar daarnaast ook optreedt als de krijgsvreemde godin der wrake. Wel weet men dit vaak van Kali, de Indische godin, die zowel de liefelijke als de doodsgodin is. Dit betekent, dat zegeningen onder bepaalde omstandigheden in feite tot vervloeking kunnen worden, vooral, wanneer men daarbij gelijktijdig zich beroept op goden, die in wezen elkanders antithese, elkanders vijanden zijn. Zelfs wanneer je iemand zegent in de naam van een zwakke god, terwijl je daarbij zaken aanhaalt, die behoren tot het gebied van een grotere, machtigere god, heb je in feite een vloek uitgesproken. Bedelaars maakten van deze mogelijkheid vaak gebruik.

In een bepaalde plaats was een kleine en onbelangrijke godheid, die bv. Jan zou kunnen heten. Dit was dan een oudere godheid, die eens dezelfde attributen had als bv. een grote godheid als Bel, die in dezelfde stad door zeer velen werd aanbeden. Dit is maar een voorbeeld. Wanneer een bedelaar nu niet van iemand kreeg, waarop hij gehoopt had, sprak hij bv. - en zeer uitvoerig - "dat de kleine Jan u met al zijn gaven moge beschenken en met u alles moge delen, wat hij van Bel krijgt". Wat er in feite op neer kwam, dat je iemand toewenste, dat de bliksem en ook zonnegod, zijnde Bel, de gierigaard met zijn macht zou treffen. Men zou een bedelaar, die mensen vervloekte, wel kunnen aanklagen en bestraffen. Maar wanneer iemand duidelijk een zegebede over je uitsprak, kon je dat moeilijk doen, zelfs wanneer je zeer goed de werkelijke inhoud en betekenis van die zegebede beseft. Waaruit wel blijkt, dat menige bedelaar in de oudheid diplomatieker en politieker placht op te treden dan vele politici in deze tijd.

Nog later hebben de mensen niet meer het gevoel, dat eenieder zonder meer met goed gevolg goden en machten op kan roepen, ofschoon men dezen nog wel voor zich pleegt aan te roepen en laat men het afroepen van zegen en vloek meer en meer over aan daarvoor speciaal aangewezen personen, die dit voor eenieder tegen vergoeding plegen te doen. De tijd van de magie is aangebroken en heerst vooral in de tempel, maar ook daarbuiten wordt zij door velen beoefend. Bij de magische procedure roep je een geest of god op en beveelt hem een bepaalde taak te volbrengen in de naam van een hogere godheid. Ken je geen machtiger godheid, dan tracht je de betreffende geest of god te overtuigen van de zin van je verzoek en bied je hem offers en beloften - een vorm van handel dus - aan. Stel dat het verzoek of bevel luidde: zegen die en die persoon voor mij. Om er zeker van te zijn, dat alles inderdaad te juister plaatse zou komen, 'doopte' men een voorwerp, dat dus gedrenkt werd in de zegenende krachten van de aangeroepen godheid en verborg dit vaak tussen de bezittingen of zelfs in het kleed van de bedoelde persoon. Een trucje dat lange tijd gebruikt werd om mensen een zegen of vloek mee te geven was wel het in een gewaad invoegen van enkele dierenharen, die men 'in de kracht gedrenkt had' en men beweerde, dat dit altijd weer zeer goed werkte.

De methode, om middels anderen te werken, wordt op den duur zover uitgebreid, dat zij in de wereld van goden en geesten voortgezet wordt en een heel systeem van werken ontstaat, dat op relaties tussen bepaalde goden of demonen gebaseerd is.

Deze wijze van vervloeking en zegening is bv. een niet onbelangrijk onderdeel van alle natuur-godsdiensten geworden. Hierbij tracht men bovendien de eerste schakel in de keten, een god of demon, in vele gevallen te dwingen. Soms doet men dit door de god 'pijn te doen'. Denk eens aan de vele vormen van spijkerbeelden, die bij primitievere godsdiensten bestaan. Elders tracht men goden te bedwelmen door hen bv. te zalven, of door hen zeer door hen begeerde offers aan te bieden, die bij een niet gehoorgeven aan het verzoek onthouden zullen worden. Er zijn zelfs beelden, waarmee maagden bepaalde handelingen verrichten, om de god door een soort seksuele verzadiging tot toegeven te brengen. Het doel van al deze handelingen is steeds weer: een ander in de geest er toe te brengen, dat deze de gewenste zegeningen of vervloekingen door zijn kracht en kennis waarmaakt.

Eerst wanneer men deze voorgeschiedenis enigszins kent, zal men ook kunnen begrijpen, wat bepaalde zegeningen en vervloekingen, om niet te spreken van bepaalde sacrale handelingen, in de christelijke era in feite betekenen. Het christendom wordt nu wel beschouwd als een geheel nieuwe godsdienst, maar wanneer wij ons de moeite getroosten alle resten van andere godsdiensten en praktijken van heidenen, die werden overgenomen, op te zoeken, lijkt althans van de kerkelijke gebruiken en formuleringen niet zo heel veel waarlijk nieuw te zijn. Uit de Egyptische riten stammen bv. de bellen, die tijdens de katholieke eredienst rinkelen, zowel als de klokken, die nog overal bij het begin van christelijke erediensten geluid worden. In Egypte werden namelijk de belangrijke ogenblikken in een rite onderstreept door het geluid van een sistrum of een rinkelbom, terwijl het begin veelal werd aangegeven door het slaan op bekkens. Trouwens: herauten, die aan belangrijke personen vooraf gaan, of belangrijke gebeurtenissen aankondigen, lijken wel te komen uit het gebruik bij het begin van belangrijke zaken, of het langs de weg gaan van heilige zaken, dit kenbaar te maken door het steken van een ramshoorn. Een gebruik, dat overigens ook van elders zou kunnen stammen. Zelfs nu nog zijn er Tibetaanse monniken, die aan het begin van een eredienst op schelpen of horens blazen om gelijktijdig het begin van de dienst aan de kondigen en demonen uit te bannen - een eigenschap, die lange tijd ook aan kerkklokken werd toegeschreven.

Het bannen van demonen heeft overigens weer direct met zegeningen en vervloekingen te maken. Er zijn dingen, die je wel kunt doen én dingen die je niet kunt doen. Dit wordt bepaald door een bovennatuurlijke wet, die de mens niet geheel kent, waartegen hij dus onwetend zou kunnen zondigen. En in dat geval komt er de een of andere demon, die spreekt als een politieagent: eenieder wordt geacht de wet te kennen, en valt aan. Om van deze demonen af te komen, maak je geluid. De Chinezen bv. gebruiken hiervoor vuurwerk, in de Achterhoek blaast men de midwinterhoorn, in Zwitserland beeldt men soms zelfs een uitdrijving uit onder trommelgeluiden. Al deze dingen zijn overblijfselen uit het verleden.

De vervloeking, de uitwijzing, de ban, zoals dezen in het begin van de christelijke tijd bestaan, gaan verder dan wat men tegenwoordig als zodanig nog kent. Nu is een kerkelijke ban bv. een uitstoting uit de kerk en uitsluiting van alle deelgenootschap aan alle magische gaven of sacramenten daarvan. De ban in het verleden was een vloek, die op iemand rustte en die door deze kon worden overgedragen. Wanneer iemand onder de ban stond, zou eenieder, die ook maar een woord tot hem sprak, eenieder, die ook maar een glas wijn met hem dronk, tot eenzelfde lot voor tijd en eeuwigheid gedoemd zijn. De ban was in feite een vervloeking, waarin alle negatieve krachten van de kerk werden uitgestort. Bij een dergelijke v^{er} gaande vervloeking is het belangrijk, het gezag, waaruit de kracht komt, eerst te stipuleren, vandaar dat de meeste van de oude banformuleringen beginnen met - vrij vertaald -: "In de naam van de almachtige God, in de naam van de Heer Jezus Christus, in de naam van de Geest, die ons allen doordringt". Er is een tijd geweest, waarin men vervolgde: Ik lever u over in de handen van Beëlzebub, Belferon... Er volgde dan soms een zo lange reeks van namen, dat het wat leek op een omgekeerde litanie van alle heiligen. Aan het einde van die reeks namen kwam dan: "opdat zij u bestraffen en verscheuren, tot gij u onderwerpt en, rouwmoedig uw zonden bekennde, u onderwerpt aan het gezag en de straffen van de heilige kerk.". Dit alles maakt wel duidelijk, waarom zelfs machtige vorsten beefden voor de banvloek van de kerk. Later wachtte men niet meer op duivels om het werk te voltooien.

De inquisitie in Spanje bv. zorgde, dat zij je eerst te pakken kreeg. Eerst daarna probeerde men je te bekeren en wanneer dat niet lukte, vervloekte men je ook nog wel, maar was er dan in ieder geval zeker van, dat men je had, zodat je je lot niet zou kunnen ontlopen.

Dergelijke vervloekingen - die de kerk overigens liever vergeet - ontleende men aan God, niet aan de duivel. Ook wanneer men demonen aanroept en oproept, is en blijft God de werkelijke bron van alle macht. Velen menen, dat je voor een werkelijke vervloeking de duivel van node hebt en beseffen niet, dat het bekende 'g.v.d.' in feite niets anders is dan een eenvoudige zelfvervloeking. Nu beseff ik wel, dat de meeste mensen een term als deze niet letterlijk bedoelen en waar de intentie ontbreekt, ontbreekt ook daardoor de magische mogelijkheid. Toch zegt men in wezen: "God verdoemme mij". Het is een afwijzing van de goddelijke wereld, een vloek, die je op jezelf legt. "God zegene u", is ook al zoiets. Het betekent in feite, dat je jezelf niet in staat acht het goede te zijn of te doen voor de ander, maar God nu vraagt, het goede te doen ontstaan en voor de ander en zo je bede te bevestigen.

Naarmate wij dichter bij uw tijd komen, worden in zegen en vloek steeds meer de namen, de betrokken instanties, vergeten. U hebt enige dagen geleden waarschijnlijk anderen "veel heil en zegen" gewenst. U bedoelde daarmee waarschijnlijk alleen maar een "het ga je goed". Een eenvoudige wens dus. De term is echter een verkorting van een oorspronkelijke formule, die tot in 1800 zelfs nog in bepaalde kloosters gangbaar was. Deze luidde: "Dat de Heer u geve de kracht tot veel heil in uwen ziel en u zegene op uw weg." O, zeker, dat wist u niet. De meesten weten het niet. Voor hen is deze wens alleen maar een traditie. Maar vele tradities op aarde blijken gebaseerd op vloek en zegen. Wij zijn bovendien geneigd deze term, zoals eens de werkelijke zegen of vloek, mede aan uiterlijkheden te verbinden.

In de oude magie zien wij steeds weer, dat een bepaald beeld verbonden wordt met vloek, een bepaald beeld ook met zegen. Om u een voorbeeld te geven: Australische stammen weven soms matten met fraaie tekening. De voorstellingen zijn nogal abstract, maar houden of hielden de voorstelling in, die de wevers hadden van bepaalde natuurkrachten en goden. Nu komt in bepaalde van deze matten een patroon voor, dat een bliksemschicht omvat, die doorsneden wordt door drie zwarte of okerkleurige balken. Deze matten werden vroeger gebruikt om een vloek te brengen. Je begroef deze ergens, waar de ander verbleef - in zijn huis a.h.w. - de verbeelde bliksem dus, het onheil dat uit de hemel en de natuur voort kan komen. Wanneer een dergelijke mat ontdekt werd, begon de ontvanger onmiddellijk een tegenmat te maken. Was deze klaar, dan werd de onheilbrenger verbrand en kreeg de afzender volgens het geloof postkerend terug, wat hij gezonden had.

De traditie van de gift als bode van zegen of vloek bestaat ook nu nog, ofschoon de betekenis alweer merendeels teloor is gegaan. Men geeft bij bepaalde gelegenheden anderen kleine geschenken, u met sinterklaas, anderen met kerstmis of nieuwjaar. Surprises, een soort spotgeschenkjes, maken daarbij vaak een belangrijk deel van de gaven uit. Ontleden wij deze gaven op hun betekenis, dan blijkt, dat zij vaak te maken hebben met een soort symbolische wensvervulling. Ik herinner mij bijvoorbeeld hoe een oude vrijster lange tijd elk jaar weer rond sinterklaas taaimannen en als man geklede popjes mocht ontvangen, vergezeld van al dan niet welwillende gedichten. Zij stak haar hunkering naar contact met het andere geslacht niet onder stoelen of banken en volgens mij was dit het voornaamste resultaat hiervan. Maar in wezen schonk men haar dus 'een man'. In de primitieve magie zien wij dergelijke al dan niet openlijke geschenken. Wanneer je bv. iemand kennis wil geven, zo neem je de kracht van de natuur, bevat in enkele kruiden, iets van de mens zelf - haar, nagel, kleding - en voegt hierbij een potlood, schrijfstift of iets dergelijk, dan wel een nabootsing hiervan. Het geheel wordt dan met binddraad of kruid tot een bundeltje gemaakt. De gave plus de bijbehorende wens maken het inderdaad mogelijk iemand een beter kans te geven om bv. voor een examen te slagen.

Ook z.g. vloekgeschenken bestonden. In Nederland was het recept hiervoor bv.: Neem het brein en het hart van een raaf plus de snavel van een raaf, bij voorkeur een, die gevangen werd bij een galgenheuvel, plus nog enkele van die soort bestanddelen. Maak hiervan een pakje en zorg, dat degene, die je wilt treffen, dit aanneemt. In vele gevallen werd een dergelijke gave nogal kostbaar aangekleed, bv. door het pakje in een doek of handschoen of zelfs vrucht te verbergen.

Men bood deze gave vervolgens aan de te vervloeken persoon aan. Nam hij de gift aan, dan had hij ook het euvel aangenomen en zou daaraan verder onderworpen zijn.

Het verjaarsgeschenk, het relatiegeschenk, de sinterklaas-, nieuwjaars- en kerstgeschenken zijn in vele gevallen de directe afstammelingen van deze oude zegen- en vloekgaven, waardoor men anderen aan zich trachtte te onderwerpen, of in hun beleven te beïnvloeden. En wanneer u iemand op een daarvoor geschikte dag een geschenkje aanbiedt met de bedoeling die ander hierdoor te ergeren, eens lekker te pesten, zo ligt dit al heel dicht bij een oude vervloeking middels hulpmiddelen. Soms ook geef je iemand een klein geschenkje, wat speels en vaak bijna hatelijk is, alleen maar om iemand aan te duiden, dat je hen iets in feite goeds gunt. En dat is dan bijna een zegening met hulpmiddelen.

Er zijn natuurlijk ook nog bepaalde methoden om met zegen en vloek te werken. U zult echter begrijpen, dat ik hier geen werkzame vervloekingsformulieren voor u kan gaan incanteren op de juiste wijze: ik gun het u eenvoudig niet. Er is echter een Engels spreukje, dat heel indrukwekkend kan zijn en op het ogenblik nog wel gebruikt wordt, voornamelijk in Schotland: "Oh ye gods, hear me. Ye demons of hell, listen. For this I do the command. Bring they powers of evil, let de woods rise, let de loch rise, let the mountains rise. Let them go to him, who is my enemy, to condemn him forever to darkness." Een mooie spreuk, zoals u wel kunt horen. Wanneer iemand dit formulier staat op te dreunen op een eenzame berghelling bij het licht van een rijzende maan, dan maakt zoiets ook werkelijk indruk. Degene, die zoiets doet, gelooft er ook in. Hij zendt a.h.w. zijn krachten en wezen uit. Wanneer de ontvanger hiervan weet en er in gelooft, maakt die zelf zijn vloek bovendien nog waar. Want alles, wat buiten verwachting tegenvalt, elk steentje dat verkeerd ligt, is dan voor hem een gevolg van de vloek, zodat zijn innerlijke toestand steeds erger pleegt te worden.

Als tegenwicht een zeer mooie Nederduitse zegenformule die ik om zal zetten, zo goed dit gaat in modern Nederlands, terwijl ik, in tegenstelling tot het voorgaande, de juiste formulering wel geheel aan zal houden.

"Gij, Heer der heerscharen, laat uwe engelen nederdalen, geef mij de genade van Uw zegen. Richt Uw licht op Uw dienaar - of dienaress, volgt de naam - opdat diens voeten licht zullen gaan langs de paden, de handen voortdurend werk vinden, een lied is in zijn ziel en vreugde in zijn ogen. Geef, dat de glans der gezondheid voortdurend rond hem/haar zij, en dat de vreugde van hem/haar uitga als gloed van een vreugdevuur in de lente. Ik bid U, o Heer zend Uw engelen tot deze, uw dienaar/dienaress, en laat hem de glans van Uw glorie aan hem verbonden, opdat bewaarheid worde Uw woord, dat het goede geloond worde. Zegen hem, o Heer, die ik zegen."

Deze spreuk werd vaak zelfs in de huiselijke kring gebruikt. Het geheel doet wat bijgelovig aan, terwijl in de Rhein-Pfalz bovendien nog enkele krachten worden genoemd, die niet van zuiver christelijke oorsprong zijn. De formule maakt echter wel duidelijk, waarom het in feite gaat: men tracht iemand niet rijkdommen in de meer gebruikelijke zin van het woord te schenken, maar vreugde, de lichtheid, kracht en gezondheid van het leven en bovendien een deelgenootschap aan de goddelijke glorie. Ik meen, dat men ook in de kerken er wat meer toe zou moeten overgaan om dergelijke oudere rituele zegeningen uit te spreken. Het is natuurlijk wel mooi om te zeggen: "Ik zegen U in de naam van de Here God". Maar wat impliceert dit in feite? Wat voor zegen wil je de mensen in feite daarmee geven? Je zou er volgens mij beter aan doen de spreuk aan te vullen en bijvoorbeeld te zeggen: "Ik zegen u in de naam van de Here God, opdat de zorgen worden weggenomen van uw pad en uw ziel in moge gaan tot het koninkrijk, opdat de waarheid van het woord u moge doordringen en gij mag leven uit en in de waarheid van het woord en in de werkelijke vreugde des Heren."

Volgens mij drukt men hierbij, voor zich en anderen, duidelijk uit, wat de zin van een kerkelijke zegen in wezen dient te zijn. Waarom moet zoiets dan in woorden een vage formule blijven. Overigens zegt men vaak: "Ik zegen, ik vloek enz.". Dat is niet zo vreemd en vermetel, als het lijkt, wanneer je je maar realiseert, dat je op een dergelijk ogenblik niet spreekt als jezelf, maar als vertegenwoordiger van iemand anders.

Het "ik zegen u in de naam van ...", betekent in wezen, dat de spreker niet zelf zegent, maar uiting geeft aan de wil en macht van iets hogers, iets beters dan hij.

Ook bij oudere zegeningen en vervloekingen constateren wij steeds weer de verandering van het woord 'ik', zowel in begrip als in functie. Men stelt zich in de plaats van een bepaalde macht of entiteit. 'Ik' betekent dan, dat de bij name of functie genoemde kracht in feite handelend optreedt. Zo begint een nu nog wel op het eiland Mann voor grijs-magische praktijken gebruikte formule bv. met de woorden: 'Ik, Belferon ...'. Nu is Belferon een demon, behorende tot de generale staf van de hel. Wanneer de magiër spreekt: 'Ik, Belferon, leg op u', ... zo betekent dit niet, dat de magiër Belferon is of heet, maar dat hij zich op dit ogenblik geheel overgeeft aan Belferon. Want zonder overgave is het niet waarlijk mogelijk iemand te vervloeken of te zegenen. Beiden kunnen eerst tot werkelijkheid worden, wanneer degenen die een dergelijke formule spreken, zich bewust en geheel openstellen voor- en overgeven aan de kracht, die zegen of vloek ten uitvoer zal brengen.

De meeste mensen staan hierbij niet verder stil. Ik weet niet, of nu het gebruik nog bestaat, maar vroeger legde een moeder vaak haar hand op het hoofd van het kind, daarbij soms een kruisje op het voorhoofd makende, in andere gevallen daarbij enkele woorden sprekende. Dat betekende dan zoveel als een: 'God zegene je en behoedde je tijdens de nachtrust'. Bij de moeder kwam een dergelijk gebaar er echter voornamelijk op neer, dat zij, in geloof aan God, haar eigen kracht aan haar kind gaf. Nu kwam een dergelijk gebruik ook in sommige kloosters voor. Onder omstandigheden gaf een kloosteroverste aan iemand op een verder geheel overeenkomstige wijze zijn zegen. Maar die kloosteroverste was op dat ogenblik a.h.w. God. In de middeleeuwen werd een dergelijke zegen voornamelijk vaak aan leden van een klooster-gemeenschap gegeven, die men beschouwde als visionairen. Dus aan degenen, waaraan God, volgens de leden dergemeenschap, bijzondere dromen zond. Waarbij overigens opgemerkt moet worden, dat de betrokken abten e.d. meestal niet door hadden, dat zij niet alleen hun zegen gaven vanwege de droomgezichten, maar dat in zeer vele gevallen de droomgezichten eerder het resultaat waren van de suggestie, die door de zegen werd gegeven.

Ondanks alle meer psychologische verklaringen voor bepaalde gevolgen, komt er toch steeds weer een ogenblik, waarop men toe zal moeten geven, dat in werking en wezen zowel vloek en zegen werkelijk bestaan en invloed hebben buiten de bewuste mens om. Ik ontken niet, dat veel van de z.g. gevolgen van zegen en vloek in feite berusten op suggestie. Iemand, die zojuist een zegen ontvangen heeft, voelt zich misschien wat zekerder, handelt daardoor doortastender en heeft meer kans op successen. Zoals iemand, die weet, dat hij vervloekt werd, hierdoor angstiger en onzekerder kan zijn en daardoor gemakkelijker fouten maakt, minder snel en juist zal reageren e.d. Toch zijn er ook niet stoffelijke krachten in het geding. Wanneer ik iemand zegen én zo a.h.w. lichtende krachten tot hem aantrek, verschaf ik de persoon daarmee, wanneer ik juist zegen, in de eerste plaats ook toegang tot dat deel van het gemeenschappelijk bewustzijn van de mensen, waarin het Licht, waarop ik mij beroep, de godsvoorstelling, die ik gebruik, aanwezig zullen zijn. Zoals een vloek een harmonie tot stand kan brengen tussen een bepaalde mens en een deel van een gemeenschappelijk bewustzijn, waarin het kwade, de angsten en fouten van de mensen aanwezig zijn, zodat een beïnvloeding door alles, wat in wezen strijdig is met de menselijke belangen en algemeen erkende orde, voor zo iemand wel degelijk optreedt.

Wanneer men een bepaalde zegening, stammende uit een bepaalde voorstelling, regelmatig herhaalt, ontstaat bovendien hierdoor een astraal beeld, dat door zijn structuur in staat is zowel krachten van de mensen op te vangen en krachten naar de mensen uit te stralen, alsook om bepaalde krachten uit de sferen tot zich te trekken en in zich op te nemen. Door de voorstellingen, die men heeft van degenen, die gezegend of gevloekt wordt, kun je dan alle in de astrale figuur aanwezige vermogen als een soort straal zich doen ontladen op een bepaalde persoon.

Er is echter nog een derde mogelijkheid: Indien ik mij geheel openstel voor de kracht, waaruit ik wil zegenen, kan ik daarmee ook wel voor een ogenblik de begrenzingen van de eigen persoonlijkheid doorbreken.

Is dit het geval, zo stel ik: Ik stel door mijzelf, maar voor een ander, een harmonie met een andere, vaak zeer hoge sfeer vast, die niet onmiddellijk meer verbroken zal worden. Zowel de door mij bedoelde mens als ikzelf ondergaan dan enige tijd de weldoende invloeden van een hogere sfeer. Bij vervloekingen geldt iets dergelijks, met dien verstande, dat de bronnen van beleven dan in het duister en niet in het Licht gezocht kunnen worden.

Wie zegeningen wil gebruiken in deze tijd, hoeft daarmee voor mij niet voorzichtig te zijn. Want hoe u een mens ook zegent, het is altijd wel goed. Zelfs indien je alleen maar je eigen welwillen naar een ander uitstraalt, zo zul je die ander daarmee toch altijd iets geven. Maar wanneer u ooit iemand zou willen vervloeken, dient u een ding te weten: je kunt eerst een ander werkelijk vervloeken, wanneer je in dat geval ook jezelf openstelt voor alles, wat je de ander wilt toezenden. En eerst, wanneer men dit geheel beseft en zijn wijze van werken daaraan geheel weet aan te passen, is men als mens in staat een vervloeking zo uit te spreken, dat een ander daarvan tot slachtoffer kan worden, zonder dat jezelf eveneens door de vloek volledig getroffen wordt.

Er zijn vele verhalen in omloop over vervloekingen, die verkeerd zijn afgelopen. Deze dingen brengen risico's met zich. In Achter-Indië bv. gebruikt men wel een ziektevloek, die tot doel heeft een ander te doen uitteren en sterven. Wat een vakman in feite daarmee bereikt, lijkt ongelofelijk, tot men zich realiseert, dat de kracht van de vloek in de eerste plaats inwerkt op het zenuwstelsel en daardoor op de endocriene klieren, die verkeerd gaan werken. Het gevolg van deze vloek is, dat men nog wel voedsel tot zich kan nemen, maar dat door het lichaam hieraan bijna geen voeding meer wordt onttrokken. Een nevenresultaat van een dergelijke vloek is ook vaak het afsterven van de gehele darmflora en een niet meer voldoende binding van vocht door de weefsels. Het gevolg is, dat zo iemand gelijktijdig half verhongert en uitdroogt, tot hij van zwakte omkomt.

Dergelijke formules zijn opgebouwd op een algehele ontkenning van alle principes van leven. Maar de magiër, die een dergelijke ontkenning uitspreekt, zou wel eens de pech kunnen hebben, dat hij zijn spreuk en kracht richt op iemand, die voor een algehele negatie niet ontvankelijk is, doordat deze elke vorm van negatie beschouwt als deel van een in wezen positief geheel. Daar de opgedrongen negatie dan slechts deel is van een algehele levenserkenning, zal noch zenuwstelsel, noch stofwisseling hierdoor worden aangetast. Maar de magiër, die in de negatie wel gelooft als afzonderlijke waarde, wordt dan ziek. Want de kracht, die hij heeft opgeroepen, moet nu eenmaal ergens tot uiting komen. Men spreekt in dergelijke gevallen van het uitzenden van een geest naar een ander, die, omdat hij daar zijn taak niet volbrengen kan, tot zijn zender terugkeert. Dit komt wel voor, maar bij vervloekingen hebben wij in de meeste gevallen te maken met in wezen grotendeels suggestieve invloeden, waarvoor men zich heeft opengesteld. Zie je dan, dat bij de ander je vloek niet werkt, dan suggereer je jezelf dood in de plaats van de ander.

Vloek en zegen zijn vaak gebonden met bepaalde stoffelijke tekenen, zoals bv. het afschieten van een pijl in delen van Borneo, waarbij de pijl een bosje kruiden draagt. Vele mensen, die zichzelf toch niet als bijgelovig beschouwen, verwerven toch tekens, die geluk en zegen heten te brengen - waaraan zij innerlijk vaak wel betekenis toekennen. Zo is er in de Usa een enorme omzet in konijnenpootjes, rabbit's foot. En wanneer je er niet voor uit wilt komen, dat je bijgelovig bent of jezelf wijs maakt, dat dergelijke zaken voor jou van geen belang zijn, kun je het gelukbrengertje ook nog krijgen vermomd als sleutelhanger, verwerkt in een soort grote jasspeld en zelfs als deel van een versiering, die in het bijzonder voor jagershoeden gemaakt heet te worden.

Je kunt zo iets waanzinnig noemen en terecht opmerken, dat dergelijke dingen geen geluk en zegen kunnen brengen. Maar de mensen geloven er in. En wanneer veel mensen in zo iets geloven, bouwt men gezamenlijk iets van astrale aard op, waarin de krachten van de gelovigen samenvloeien en van waaruit de verwachting vervuld zal worden. In feite is er een ontlading op het dieptepunt, waarbij dus diegene uit duizenden gelovigen de kracht ontvangt, die het meer dan alle anderen van node heeft, en werkelijk in de kracht van het konijnenonderdeel gelooft.

Indien de geluksverwachting sterk genoeg is, wordt de aanvankelijke pech voor zo iemand dan toch nog weer tot een gelukje, een zegen.

Ter afronding van ons onderwerp wil ik u er nog op wijzen, dat een vloek een zegen, en een zegen een vloek kan zijn.

Er was eens een man, die door vele zespotige bewoners gekweld werd. Een ander, die hem ontmoette, maakte hij zo nijdig, dat deze zich kennelijk iets van zijn magische mogelijkheden herinnerde en sprak: "In de naam van God en alle duivels in de hel moge alle leven van je wijken". De eerste was met een slag al zijn vlooiën kwijt. Het volgende verhaal is geheel waar en van recente datum: In New York was een man, die van gemengd bloed was, terwijl hij niet al te mooi was en weinig of geen zelfvertrouwen bezat. Hij had dan ook niet te veel geluk met de vrouwen. Een paranormaal begaafde vriend van hem meende daar wel wat op te weten en sprak een formule uit uit naam van Jezus en zijn moeder Maria, die ten doel had de man voortaan zo te veranderen, dat alle vrouwen voor hem zouden vallen. Nogmaals: het verhaal is waar. De schuchtere lelijkheid gaat na een gezamenlijk gebed daarop de kerk uit. Vlak voor hem valt een vrouw. De man struikelt daardoor en breekt een been. Dit verhaal werd door CBS als bijzonder interessant en leuk item aan een nieuwsdienst toegevoegd.

Waarmede ik maar duidelijk wil maken, dat zegen en vervloeking voor de ontvanger lang niet altijd in zullen houden, wat degene, die ze spreekt, veronderstelt. Je kunt bv. iemand een vloek toezenden, waardoor hij ziek wordt. Maar wanneer dit gebeurt op een ogenblik, dat hij aan verplichtingen zou moeten voldoen zonder daartoe de middelen te bezitten, zal door het dankzij de ziekte te verkrijgen uitstel, de vloek voor de ontvanger wel eens een zegen kunnen zijn. De uiterlijke verschijnselen, die door zegening en vervloeking tot stand kunnen komen, beantwoorden maar zelden aan de voorstellingen, die de zender zich maakt. Er bestaan maar heel weinig zegenformules, die werkelijk absoluut zijn, zoals er ook maar heel weinig vervloekingsformules bestaan, die werkelijk altijd en voor eenieder actief zijn.

Een absolute vervloekingsformule zal ik u overigens niet zeggen. Niet dat ik verwacht, dat u als verdraagzamen in de verleiding zou komen deze te gebruiken, maar je kunt toch nooit weten.

De z.g. absolute zegen lijkt mij echter een goed einde voor dit inleidende kapittelje, waaraan u dan hopelijk voor uw vragen en commentaren na de pauze meer inhoud zult geven. Het is een zegen, die ik ook u toewens: "Dat de Kracht, die de Schepper in u heeft gelegd, onvervalst en onverteerd in u voort moge leven, opdat de ware God zich voortdurend in u kan openbaren en gij zult keren tot Hem, uit wien Gij zijt voortgekomen." Of je gelooft in de termen of niet, deze zegenformule zegt, dat alles, wat in jou en voor jou het goede is, of het nu stamt uit een verleden, deel van een van je levens zal zijn, dan wel direct deel is van de goddelijke vonk, voortdurend waar en sterk in je moge zijn, je moge leiden en voeren, opdat je eens thuis zult mogen komen. Ik dacht, dat dit de enige absolute zegen omvat, die een mens of geest een ander kan toewensen. En onder ons gezegd: ik heb dit eerlijk gemeend voor u allen en zelfs een beetje voor mijzelf.

Tot straks.

HET BEANTWOORDEN VAN VRAGEN

Zo, goedenavond weer, vrienden.

Wij zijn nu gekomen aan uw vragen, opmerkingen en commentaren en zou eerst graag ingaan op wat schriftelijk werd ingediend.

Vraag: Is het H. Oliesel een zegening en wat is het effect?

Antwoord: Het heilig Oliesel is geen zegening, maar een sacrament. Het sacrament der stervenden. Men geloofde vroeger, dat de geest behoefte had aan bepaalde uitgangen, die echter niet allen even goed waren.

Daarom werden bepaalde van die uitgangen verzegeld, andere niet. Soortgelijke praktijken kennen wij overigens ook bij bepaalde vormen van boeddhisme en zelfs in het hindoeïsme. Volgens mij is het oliesel in aansluiting op deze tot een geheel andere geloofssoort behorende denkbeelden ontstaan. Het bestaat uit een zalven van iemand die stervende is, om zo zijn overgang gemakkelijker te maken. Het is dus geen zegening, maar - de gelovigen moeten mij deze omschrijving maar niet kwalijk nemen - een magische handeling, die het sterven en vooral ook het bereiken van de hemel wil bevorderen. Maar daar er mensen zijn, die voor zich het gevoel hebben, dat zij de hemel toch nog niet kunnen bereiken, kan deze bezwering een invloed hebben, die tegengesteld is aan de werkelijke bedoeling van het sacrament. Zij voelen zich gedrongen verder te leven om Gods genade waardig te worden. In vele gevallen ontstaat hierdoor een verandering van innerlijke gesteldheid, die ten gevolge kan hebben, dat de kwaal inderdaad afneemt. Zij komen dan weer bij. Het sacrament heeft voor deze mensen dus het gevoel van meer kracht en een mogelijkheid tot herstel meegebracht. Men mag volgens mij wel stellen, dat voor gelovigen het oliesel een zegen is. Maar dat betekent nog niet, dat het ook een zegening is. Het is eerder een wijding.

Ik hoop, dat dit voldoende is.

Vraag: Het karakter van een wijding is dus een confrontatie met een dieper zelf?

Antwoord: Neen. Dat is eerder een kwestie van inwijding. Bij een inwijding krijgen wij te maken met een vereenzelviging van het Ik met een hogere macht en daardoor een intenser en bewuster beleven van de werkelijke waarden van dit Ik. Bij een wijding zien wij een overdracht van krachten of vermogens - van welke aard dan ook - aan een persoon, die daardoor die macht en die kracht voortaan onder bepaalde voorwaarden zal kunnen uitoefenen. Een priesterwijding is dus geen zegening in zichzelf: het is een geven van kracht aan een neofiet, zodat hij voortaan de priesterlijke functies zal kunnen vervullen en de macht zal hebben, om alle sacramenten op de juiste wijze toe te dienen. Daarom gaat het vooral. Dat daarnaast steeds weer Gods zegen over de neofiet wordt afgesmeekt, kan als een zegening worden beschouwd, maar maakt niet zonder meer een vast en verplicht deel van de priesterwijding uit en kan dus niet als bepalend voor het karakter daarvan worden beschouwd.

Vraag: Wanneer een zegen wordt afgewezen door de ontvanger, ontstaat dan hetzelfde als bij een vervloeking?

Antwoord: Niet geheel. Indien wij iemand willen zegenen, dan zullen wij, om dit intens en oprecht te kunnen doen, onszelf open moeten stellen voor het Hogere. Zodat elke zegening gericht op anderen, onverschillig of deze al dan niet aanvaard wordt, ook voor ons een zegen is, omdat zij ons een contact met het Hogere schenkt en zo een zekere bezieling kan geven. Het is dus niet zo, dat wij deze zegen alleen maar krijgen, wanneer iemand anders die niet wil hebben.

Vraag: Kan men zich vrijvloeken uit een horigheid of binding met een medemens? Ik denk o.m. aan een binding aan een der ouders, waardoor men zijn identiteit verliest en iedere zelfrealisatie onmogelijk wordt.

Antwoord: Dat is dus een neiging om uit te gaan van een soort algebra, wanneer het gaat om geestelijke waarden, namelijk de stelling: negatief maal negatief is positief. Men schijnt te denken: het is een negatieve verhouding, dus moet ik vervloeken - wat op zich eveneens een negatieve benadering betekent - om vrij te worden, wat voor mij positief is. Het lijkt mij onjuist geformuleerd of gevraagd. Op het ogenblik, dat je gaat vervloeken, moet je haten. Je kunt je dan niet vrijvloeken, omdat haat op zich een band is, een binding. Je kunt iemand zegenen, zonder verder met die persoon verbonden te zijn. Ik zou dus zeggen, dat je je eenvoudiger uit een dergelijke binding vrij zult kunnen zegenen, dan vrij zult kunnen vervloeken. Ik stel echter, dat je je voor alles er steeds van bewust zult moeten zijn, dat een dergelijke binding niet een noodzakelijk of intrinsiek deel van je eigen wezen is. Eerst dan zul je in staat zijn de verhouding te ontkennen en toch waarlijk te zegenen.

Reactie: Iemand heeft dit eens gedaan om een moederbinding te doorbreken en vertelde dat hij daarna een weeklang een gevoel van herboren zijn en vrijheid kon genieten.

Spreker: Dat is mogelijk, maar men dient zich dan wel te realiseren, dat de persoon in kwestie heeft getracht bestaande verhoudingen om te draaien en zijn binding aan de moeder te vervangen door een binding van de moeder aan hem. Waarbij dus in feite niets verandert en het gevoel van vrijheid en macht dat even ervaren wordt, niet van blijvende aard kan zijn.

Wel kunnen wij ons, vreemd genoeg, vrijvloeken van onze eigen spanningen. Maar de vloek is dan niet bedoeld als een werkelijke vervloeking, maar vormt eerder een uitlaat voor spanningen en daardoor ontstane overbodige energie. Mensen menen soms, dat, wanneer je voor de 20e keer door dezelfde persoon op de tenen wordt getrapt, men zich nog vriendelijk en berustend tegenover die ander heeft te gedragen en vriendelijk dient te zeggen: "Ik dank je voor deze trap". Maar dat haalt niets uit, omdat je daar toch niets van meent. Zeg dan maar rustig het een en ander, wat neerkomt op een: wanneer je dit nog eens doet dan zal ik je...., plus een reeks van echte of bastaardvloekjes. Je hebt de zaak dan eens even geuit. Maar vergeet daarbij niet, dat het uiting geven aan sentimenten op zich geen vloeken of zegenen is, maar slechts een zich ontdoen van bepaalde spanningen, of het afreageren van bepaalde gevoelens, die anders onbeheersbare reacties teweeg zouden kunnen brengen.

Vraag: Zijn intentie en intensiteit voldoende om samen bepalend te zijn voor het effect van een ware zegening?

Antwoord: Intentie en intensiteit? Ik begrijp niet goed waarom deze waarden in dit verband als gescheiden worden beschouwd. Een zegening is een je openstellen: het is dus een gelijktijdig intens beleven in jezelf van die macht én een intentie, die in dit geval een intens verlangen pleegt te zijn om die macht, op een ander zich te zien ontladen.

Ik meen, dat de waarde en werking van een zegening in de eerste plaats afhankelijk is van een werkelijk bestaande en tot diep in het wezen reikende intentie. Ik meen dan ook, dat de werking van een zegen niet bemeten kan worden aan de hand van de intensiteit waarmee zij wordt gegeven, maar wel aan de hand van de oprechtheid, die er in ligt. Je kunt dus zeggen, dat een zegening krachtiger en intenser uit zal werken, naarmate zij eerlijker, meer zonder voorbehoud en in alle oprechtheid wordt gedacht of gesproken. Intensiteit in de zin van een zelf meer kracht uitstralen speelt hier overigens volgens mij geen rol, omdat, zo wij al intermediair zijn voor de kracht, volgens ons bewustzijn niet intermediair optreden. Indien wij God vragen iemand te zegenen, zo impliceert dit voor ons besef naar ik meen toch niet, dat die zegen dan alleen door ons kan gaan? Het impliceert, dat God zal zegenen en dit besef en geloof is voor de werking voldoende. Een poging tot het zelf uitstralen van krachten is dan ook bij een werkelijke zegening overbodig. Iets anders is het, wanneer je uitgaat van een actie, waarbij jezelf een rol speelt zoals bv. bij geestelijke genezing.

Vraag: Ik meende, dat de emotie, die ik hier als intensiteit heb uitgedrukt, toch wel een enorme rol speelde.

Antwoord: Indien u, op zich onjuist, intensiteit met emotie wilt vertalen, hebt u slechts deels gelijk, daar emotie bij de mens een opheffing van de rede pleegt in te houden en dus ook een opheffen kan veroorzaken van redelijke grenzen, die hij zichzelf pleegt te stellen, zodat hij mogelijkheden en innerlijke krachten vaak als onredelijk terzijde zal stellen, evenals bepaalde geloofspunten. Op het ogenblik, dat de emotie de overhand krijgt, ben je niet meer redelijk, rationeel in je reacties. Dan kan je gehele wezen en het geheel van je functies zelfs werkzaam worden binnen het kader van een bovenredelijk geheel.

Vraag: Ik denk aan een ouder, die zijn kind, dat langs een gevaarlijke weg elke dag naar school moet gaan, zijn zegen meegeeft.

Antwoord: Ik geloof dat een eerste maal de ervaring en overgave bij het geven van die zegening inderdaad wel voldoende zal kunnen zijn in bepaalde gevallen. Maar als je zo iets elke dag gaat doen, kom je van een voor een werkelijke zegening noodzakelijke innerlijke ervaring, volgens mij meer in de richting van een ritueel, dat wel magische betekenis kan hebben. U hebt echter in mijn inleiding reeds kunnen bemerken, dat ik het voor doeleinden als zegening niet erg op rituelen heb. Rituelen kunnen toch wel in het genoemde geval enig nut hebben, namelijk wanneer het kind in die zegen gelooft. Het kind verwerft voor zich hieruit zekerheid en zelfs enige krachten, die in het Ik schuilen, ofschoon de ouder hiervan niets of bijna niets uitstraalt.

M.a.w.: het ritueel kan ertoe voeren dat het kind meer open staat voor bepaalde krachten. Persoonlijk ben ik echter van mening, dat men, vooral door geregeld plaatshebbende rituelen, de werkelijkheid en zelfs de beleving van een werkelijkheid grotendeels kan doden.

Vraag: U stelde een tegenstelling tussen zegening en genezing. Is het dan niet mogelijk, dat genezing via zegening gaat?

Antwoord: Wij komen nu in de richting van de z.g. gebedsgenezing en daarmee ook van een heel eigenaardig verschijnsel. De gebedsgenezer bidt. Hij beschouwt zichzelf dus veelal niet als instrumenteel of noodzakelijk bij de genezing. Hij bidt voor en met de zieke. Maar zijn geloof, dat hierdoor de zieke zal genezen, straalt hij uit, onverschillig of zijn beden echt zijn of meer en meer tot een ritueel zijn geworden. Hij oefent hierdoor een sterke suggestie op de patiënt uit, waardoor inderdaad vaak een mogelijkheid tot verbetering van toestand zal ontstaan. Men kan in dit geval nog stellen, dat de gebedsgenezer intermediair is. Maar hij is dit niet bewust.

Een geestelijk genezer is zich echter van zijn eigen functie geheel bewust en stuurt dan ook bewuste impulsen. De houding van de gebedsgenezer kan soms een voordeel zijn, maar dat alleen in gevallen, waarin het lichaam van de zieke het eigen ziektebeeld geheel beseft en de kwaal deels voortkomt uit een verkeerde inwerking vanuit het zenuwstelsel. Dergelijke dingen kun je met gebedsgenezing over het algemeen heel goed genezen. Maar: zodra je te maken krijgt met een zuiver organische afwijking, zal de zieke de neiging hebben de werkelijke oorzaak daarvan te ontkennen. In dit geval kan een genezer zich op de door hem geconstateerde oorzaak richten en zo bewuste en onbewuste reacties op het ziek-zijn bij de patiënt grotendeels ontgaan, zodat in het lichaam een genezende werking plaats vindt, en van daaruit tot het besef van genezen-zijn komt. Bij gebedsgenezing hebben wij in ieder geval altijd te maken met een omgekeerde werking. Eerst ontstaat het besef van de genezing, het geloof aan de genezing, wat daarna dan vaak zal worden omgezet in een min of meer volledige lichamelijke werkelijkheid.

Vraag: Wie is vatbaar voor een vloek?

Antwoord: Eenieder, die zich bewust is van zijn eigen onvolmaaktheid. Op het ogenblik dat ik bewust word van mijn tekortkomingen, zal in mij ook een zekere angst ontstaan. Juist in verband met de tekortkomingen. Hierdoor ontstaan onevenwichtigheden in de persoon, die hem vatbaar maken voor een vloek. Theoretisch geldt dus: een mens, die geen angsten en onzekerheden in zichzelf kent, is onkwetsbaar voor elke vloek ter wereld.

Vraag: Bij een wijding wordt dus altijd kracht overgedragen?

Antwoord: Ik heb niet gesteld, dat dit inderdaad altijd het geval is. Wel stelde ik, dat dit het wezen van de wijding is. Er zijn zeker vele wijdingen te vinden, die waardeloos zijn door het ontbreken bij de wijder van de krachten, die zouden moeten worden overgedragen. Ook komt het voor, dat door gebrek aan werkelijk vermogen aan de ene zijde en volledige aanvaarding aan de andere kant, zelfs een overdracht van aanwezige krachten onmogelijk wordt. Er zijn dus heel wat mensen, die tot priester gewijd zijn, zonder daardoor ook werkelijk priester te zijn.

Vraag: Er kunnen dus ook priesters zijn, die niet gewijd zijn?

Antwoord: Inderdaad. Er is nu eenmaal de aanvaarding en overdracht van een kracht noodzakelijk voor een werkelijk priesterschap. Maar er zijn mensen, die zonder ingrijpen van mensen in de stof een dergelijke kracht vinden en aanvaarden, bv. in een zuiver persoonlijke beleving. Ook treedt iets dergelijks wel op bij zeer sterke ervaringen, waarbij mensen soms een dergelijke kracht rond zich gevoelen en aannemen. De "wijder" is dan voor alle mensen onzichtbaar en onkenbaar, maar gelijktijdig voor de wijdeling zo concreet, dat een overdracht van krachten mogelijk is, die dan verder ook blijvend in de persoon van de wijdeling zullen berusten.

Vraag: Houdt het woord inwijding niet feitelijk in: een wijding ontvangen in jezelf?

Antwoord: Niet geheel. De inwijding is niet gebaseerd op het ontvangen van een kracht, ook niet in jezelf, maar op een ontdekken van een kracht in jezelf. Inwijding in zijn oudste vorm, was niets meer of minder dan een openstaan voor werkelijkheden in de natuur, gepaard gaande met een verandering van de innerlijke benadering tot de natuur.

De vormen van die inwijdingen vallen uiteen in de emotionele, waarbij het effect o.m. werd bereikt door een deelnemen aan mysteriespelen. Er waren daarnaast meer op kennis gebaseerde inwijdingen, waarbij de inwijding zelf omringd werd door allerhande symbolen, waarvan je de betekenis moest kennen. Hier lag de nadruk op bepaalde mentale processen.

In alle gevallen was het doel van de inwijding echter het vinden van een nieuwe visie op de wereld, zowel als op jezelf. De visie, die je op jezelf hebt, is ook bepalend voor je functie in de wereld. De meeste mensen begrijpen dit niet. Maar iemand, die denkt dat hij hulpeloos is, is waarlijk hulpeloos, niet door gebrek aan kracht, maar door een gebrek aan besef, dat het hem mogelijk maakt die kracht te gebruiken. Indien je zo iemand kunt laten zien, dat hij wel degelijk over kracht en dus mogelijkheden beschikt, zo zal hij in de wereld anders gaan reageren. Maar dit is niet te wijten aan een wijding, waarbij krachten werden gegeven, maar aan een inwijding t.a.v. de eigen persoonlijkheid, waarbij de mens werd geconfronteerd met krachten in eigen persoonlijkheid, die hij tot op dat ogenblik niet kende.

Reactie: Ik heb vroeger vaak meegemaakt, dat een dominee bij een bepaalde gelegenheid door de gemeente werd toegezongen met een: "Dat 's Heren zegen op u daal, zijn gloed uit Sion U bestraal". Wat kan de uitwerking zijn van een dergelijke massaal toegezongen zegen?

Spreker: Tja.... Wanneer eenieder zich geheel realiseert, wat hij zingt en daar volledig achter staat, dan bovendien nog openstaat voor de kracht, die hier als uit Sion wordt beschreven, dan zou dit inderdaad moeten betekenen, dat de toegezongene een grote innerlijke beleving ondergaat, waaruit hij bepaalde krachten zal overhouden. Maar in de praktijk is dit lied vaak een wat kerkelijk "lang zal hij leven", wat betekent dat het een huldigingsformule is geworden, die niets meer met een werkelijke zegening heeft te maken.

Reactie: Misschien vindt u het vervelend, dat ik dit juist zo formuleer. Maar wij spreken over zegeningen en vervloeking. Een zegening zowel als een vervloeking kan alleen tot stand komen, wanneer degene, die dit veroorzaakt, ook geheel in zegen en vloek opgaat.

Spreker: Wanneer in die kerk van u alle mensen werkelijk geheel oprecht menen, dat de mens, die zij toezingen, Gods zegen werkelijk verdiend heeft en desnoods bereid zouden zijn vele offers te brengen om dit tot een feit te maken, zouden er werkelijk wonderen kunnen gebeuren. Maar die wonderen gebeuren maar heel zelden, omdat de aanwezigen al zingende eerder geneigd zijn zich af te vragen, of er nog een collecte komt en of in dat geval een gulden wel het minste is, wat je kunt geven, dan wel een dubbeltje reeds voldoende zou zijn. Het spijt mij dit te moeten zeggen, maar al die zo vroom gegalmde liederen zijn in 999 ten 1000 gevallen geen beleefde doorvoelde en werkelijk begrepen tekst, maar eerder een gekende formule, die men gezapig galmt, zich gelijktijdig verheffende op eigen vroomheid en blij eindelijk ook eens geluid te kunnen geven en niet alleen maar naar het gegalm van een ander te moeten luisteren.

Vraag: Is het waar, dat vrouwen geen priester kunnen worden? Volgens de voorschriften van de kerken ongetwijfeld.

Antwoord: Ik wil u er echter op wijzen, dat vrouwen in de oudheid en zelfs nu in bepaalde godsdiensten wel degelijke priesterlijke functies vervullen. Er is tussen man en Vrouw althans in deze geen verschil, daar de geestelijke instellingsmogelijkheid - ofschoon bij de vrouw veelal meer emotioneel ervaren en bij de man meer cerebraal - gelijkelijk een harmonie met het Hogere tot stand kan brengen, Deze band met het Hogere plus het in je dragen van een zekere manna's, een zekere kracht, is bepalend voor de mogelijkheid priester te zijn. Deze mogelijkheid bezitten beide geslachten evenzeer. Maar ja, in de wereld heeft men zolang over een heel klein stukje gepraat, tot het tot een enorm verschil is geworden. Man en vrouw zijn in praktisch alle opzichten gelijk, met dien verstande, dat wat bij de man zaadkanaal is, bij de vrouw is uitgegroeid tot eileider plus baarmoeder. Bezien op basis van de verschillende delen van het lichaam en werking daarvan is sprake van een gelijkheid over het geheel, waarbij echter licht afwijkende functies tot vormveranderingen aanleiding werden, wat o.m. in de vetverdeling op het lichaam tot uiting komt.

In elk goed biologieboek kunt u dit nagaan. Waaruit u dan ook wel zult kunnen afleiden, dat een geestelijke ongelijkheid tussen man en vrouw niet à priori mag worden gesteld.

Wel dienen wij er rekening mee te houden, dat door de beïnvloeding vanuit de omgeving andere gedrags- en emotionele normen voor de beide seksen zijn ontstaan, waarbij echter deze verschillen, van ras tot ras en streek tot streek kunnen verschillen.

Ik zou willen stellen, dat de maatschappij door dressuur een aanwezige gelijkwaardigheid, die niet op een algehele gelijkvormigheid berust, heeft omgebogen naar grote verschillen, die ook psychisch tot uiting plegen te komen, maar toch in de eerste plaats het gevolg zijn van een druk, die door de gehele maatschappij praktisch reeds vanaf de geboorte op iemand wordt uitgeoefend.

U had het over optredende hormonale afwijkingen. Ik wil even constateren, dat de man evenzeer als de vrouw de overgangsjaren kent met dien verstande, dat de man deze vooral uit door de neiging zijn veranderingen in lust tot jong groen en alcoholica te verdrinken, terwijl de vrouw deze voornamelijk in "opstijgingen" pleegt te verwerken. De hormonale omstandigheden zijn, rekening houdende met enkele afwijkingen als gevolg van functie, echter redelijk gelijk en volgens mij dan ook geen reden om de vrouw van het priesterambt uit te sluiten.

En daarmee zijn wij door de vragen heen. Dat is een zegen.....

Ik heb u dus vele voorbeelden gegeven en hopelijk enige kennis overgedragen. Uw vragen heb ik misschien met een wat lichte toets, maar toch in wezen eerlijk en ernstig beantwoord. Nu rest mij nog het volgende te zeggen: Wij wensen allen zegen. Waarom sluiten wij ons dan daarvoor zo vaak af? Zegen is uiteindelijk een innerlijk contact, een innerlijke waarheid, die met uiterlijkheden in feite maar weinig te maken heeft. Wij kunnen onszelf zegenen door de kracht te aanvaarden, die de werkelijkheid is, waarin en waaruit wij leven. Wij zijn misschien vaak wat bang om iets of iemand te vervloeken, ook al zouden wij dit soms graag doen. Maar waarom zouden wij dit doen? Waarom zouden wij onszelf de mogelijkheid te leven in het Licht, intens en aangenaam te leven, ontnemen, alleen omdat wij dit een ander niet gunnen? Ik meen, dat je, wanneer je het voorgaande goed gezien hebt en alle voorbeelden desnoods nog eens bent nagegaan van de vele wonderlijke vloek- en zegenformules, die overgeleverd zijn van bepaalde magiërs af tot de meest moderne en kerkelijke opvattingen omtrent zegen en vloek toe, zult besluiten te zegenen, waar je kunt, op jouw wijze, uitgaande van je innerlijke erkenningen en gevoelens.

Overigens zijn vele van die z.g. magische zegeningen en vervloekingen niet veel meer dan klankrijmen. Bv.: "oia waha chum dieat enz. enz." Wat stamt uit een in Turkije zelfs nu nog wel door sommigen gebruikte formule. Toch is het geen Turks en degenen, die het spreken, weten niet wat het betekent. Het betekent trouwens in feite niets, zijnde een verbastering van zeer oude en vreemde begrippen en woorden, zonder enige samenhang aangevoegd. Maar de mensen denken, dat het iets betekent en daarom werkt het soms nog ook.

Wij zouden ons nog bezig kunnen gaan houden met alle zegen-, vloek- en uitdrijvingsformuleringen, die in de kerken bestaan en met vele gebeden. Maar achter al die dingen schuilt maar één werkelijkheid. En die werkelijkheid zijn wij vreemd genoeg zelf. Wij zijn het, die zegen of vloek zijn. Wij zijn zegen of vloek voor onszelf en anderen door de wijze, waarop wij onszelf ervaren, door de wijze waarop wij onszelf oriënteren tegenover onszelf en tegenover anderen, door de wijze waarop wij in ons de verbondenheid met het Hogere ervaren.

Want vooral dit laatste maakt uit, of er kracht in ons zal zijn om tot zegen te worden, niet slechts door ons persoonlijk bestaan, maar daarnaast door een voortdurende overdracht van machten en krachten. Het boze in ons dient een erkenning van het werkelijk negatieve, het absoluut kwade in te houden, zo wij daaraan de kracht willen ontnemen, om waarlijk te vervloeken. Wat echter betekent, dat wij ook onszelf onderwerpen aan datgene, wat wij uitzenden, zo goed als dit bij een zegening het geval is.

God is de kracht, waaruit dit alles mogelijk wordt en gebeurt. Alle sferen, tronen, heerschappijen enz. enz. zijn in dit verband niets anders dan hoogstens gepersonifieerde uitvoerders van datgene, wat de goddelijke kracht in wezen is.

Maar wij moeten daarvoor open leren staan. Zegen en vloek zijn voortdurend rond ons aanwezig en wij hebben steeds weer het vermogen daartoe, wanneer wij openstaan hiervoor.

Maar zelf zullen wij uit moeten maken, wat wij in dit verband kunnen en willen zijn. Wanneer wij geestelijk bewust willen leven, contact willen hebben met een werkelijkheid, die wat verder gaat dan de schijnvertoning, die de mens wereld pleegt te noemen, zullen wij ook steeds open moeten staan voor het Lichtende, het goede.

Een mens heeft eens op zijn wijze gezegd, wat het leven voor hem betekende. Dit kwam, vrij vertaald, hierop neer: "Ik ben niets, God, dan door wat Gij zijt. Gij zijt licht, God, door U zal ik licht zijn. Gij zijt woord, God, zo zal ik uw woord zijn. Gij zijt kracht, God, zo zal ik uw kracht zijn. Want ik ben niets en Gij zijt alles, wat ik ben. Zo zijt Gij door mij en werkt gij door mij. Ik aanvaard mijn nietigheid in dankbaarheid voor dat, wat Gij werkt." Deze mens heeft de grote waarheid gezegd, die ligt achter alles over zegeningen en vervloekingen, alle legenden en alle magie. Er is een kracht, hoe wij die ook noemen, iets wat meer is dan de mens. Wanneer wij één kunnen zijn met dit, wat meer is dan de mens, meer ook dan alle geest, zo verschrompelt iets van onze persoonlijkheid en belangrijkheid. Wij zijn dan niet meer datgene, wat tracht te bestemmen, maar datgene, wat door Zijn wezen mede bestemd wordt.

Daarin ligt voor mij de waarheid van zegen en vloek. Dat wat wij zijn door onze aanvaarding van datgene, wat ons doet zijn. Misschien denkt u, dat de mensen te dom zullen zijn om dit te leren begrijpen. Maar zij zullen het moeten leren begrijpen. Wanneer de aarde ten einde is, zal er een andere planeet zijn, voor hen, tot het ogenblik, dat zij hebben leren begrijpen en uit de vormenwereld, de onwerkelijkheid van beperkingen, los kunnen komen door datgene, wat ook hen inhoud en vorm geeft, te aanvaarden.

Leven na de dood is voor velen een raadsel, een vraagstuk, tot men leert begrijpen, dat niets van je ten gronde gaat, dat niets van wat je bent, werkelijk teloor kan gaan. Begrijp dat je lichamelijk wordt opgelost in chemische bestanddelen en in de geest mogelijk kunt worden opgelost op een geestelijke wijze, maar dat elk bestanddeel, elke gedachte, elke kleinste beleving in het geheel blijft bestaan en dat je hierdoor zelf blijft bestaan. Wij zijn deel van het geheel en in dit geheel zijn wij onsterfelijk. Wij zijn slechts sterfelijk in het beeld, dat wij ons van onszelf maken. Het is in deze beperking, dat wij bouwen aan onze vervloekingen, die ons armer, kleiner, beslotener maken. Maar vanuit onze beperkingen bouwen wij ook zegeningen, waardoor wij langzaam leren uitgroeien tot datgene, wat wij werkelijk zijn, en het wezen en de kracht, waarvan wij deel zijn, leren uitdragen zelfs in de vormen, waarin het door ons optreedt.

En daarmee, vrienden, meende ik genoeg gezegd te hebben. Ik dank u voor uw aandacht en wens u een goedenavond toe.

d.d. 7 januari 1972